

Izbori za Evropski parlament 2014. godine

Piše: Aleksandar Avramović

Izbori za Evropski parlament (EP) održani su između 22. i 25. maja 2014. godine.

Ovo su osmi izbori za EP od 1979. godine i prvi na kojima učestvuje i Republika Hrvatska. Za razliku od prethodnog saziva EP-a, koji je neposredno pred izbore brojao 766 poslanika, novi saziv ima 751 poslanika koji će u narednom mandatu predstavljati 503,7 miliona stanovnika Evropske unije. Izlaznost je bila 43,09% od ukupnog broja birača na nivou EU, što je neznatno više nego na prethodnim izborima za EP, kada je izlaznost bila 43%. Najviše glasova je osvojila Evropska narodna partija sa 221 mandatom, dok je druga bila Progresivna alijansa socijalista i demokrata sa 190 osvojenih mandata. Za formiranje većine potrebno je 376 mesta u EP, a tom broju nije bila blizu nijedna politička grupacija.

U narednim redovima ćemo dati pregled rezultata izbora za Evropski parlament po političkim grupacijama koje su u njemu zastupljene (procentualno i po broju poslanika), prikaz broja poslanika po državama članicama EU, izlaznost u procentima u svakoj državi članici i prikaz izbornih jedinica i grupacija koje su u njima odnele pobjedu. Ono što se mora imati u vidu je da je prethodni sastav EP imao 736 poslaničkih mesta posle izbora 2009. godine, odnosno 766 poslaničkih mesta u vreme kada su raspisani izbori za novi saziv 2014. godine (broj poslaničkih mesta se u međuvremenu povećao, a jedan od razloga je i ulazak Hrvatske u EU). Poređenja će se praviti sa rezultatima izbora 2009. godine, nakon kojih je Evropski parlament imao 736 poslaničkih mesta.

Rezultati glasanja po političkim grupacijama u Evropskom parlamentu

GRUPA EVROPSKE NARODNE PARTIJE

Grupa Evropske narodne partije (ENP) je partija desnog centra koja je odnela pobjedu na ovim izborima sa osvojenim 221 mandatom, odnosno 29,43% glasova od ukupnog broja izašlih birača. Ovaj broj mandata je i dalje veoma daleko od potrebne većine od 376 poslaničkih mesta, što je polovina ukupnog broja poslanika u EP. U odnosu na prethodne izbore, ENP je zabeležila pad za 44 poslanička mesta, pošto je tada osvojila 265 poslaničkih mandata i 36% glasova od ukupno izašlih birača. Kandidat ENP za predsednika Evropske komisije je Žan Klod Juncker.

GRUPA PROGRESIVNE ALIJANSE SOCIJALISTA I DEMOKRATA U EP

Progresivna alijansa socijalista i demokrata (SD) je grupacija socijal-demokratske orijentacije i na izborima za EP 2014. godine je osvojila 190 poslaničkih mesta i 25,30% glasova od ukupno izašlih birača. U poređenju sa prethodnim izborima, ova grupacija je osvojila 6 mesta više u EP, pošto je na izborima 2009. godine osvojila 184 poslanička mesta i 25% glasova od ukupno izašlih birača. Kandidat S&D za predsednika Evropske komisije je Martin Šulc.

ALIJANSA LIBERALA I DEMOKRATA ZA EVROPU

Alijansa liberala i demokrata za Evropu (ALDE) je politička grupacija u EP koja je sastavljena od članova parlamenta koji pripadaju dvema partijama: Alijansi liberala i demokrata za Evropu (nekada Evropska liberalno-demokratska i reformistička stranka) i Evropskoj demokratskoj partiji. Na ovim izborima ALDE je osvojila 59 poslaničkih mesta, odnosno 7,86% glasova od ukupno izašlih birača. U poređenju sa prethodnim izborima to je lošiji rezultat, imajući u vidu da je ALDE 2009. godine osvojila 84 poslanička mesta i 11,4% glasova od ukupno izašlih birača. Kandidat ALDE za predsednika Evropske komisije je Gi Verhofstat.

EVROPSKI KONZERVATIVCI I REFORMISTI

Evropski konzervativci i reformisti (EKR) su politička grupacija desnog centra u EP koja je na prethodnim izborima osvojila 55 poslaničkih mesta i 6,13% glasova od ukupno izašlih birača. To je za jedno mesto više nego što je ova grupacija osvojila na izborima 2009. godine, nakon kojih je imala 54 poslanička mesta i osvojenih 7,3% glasova od ukupno izašlih birača. Ova grupacija nije nominovala svog kandidata za predsednika Evropske komisije.

ZELENI/EVROPSKA SLOBODNA ALIJANSA

Zeleni/Evropska slobodna alijansa (Zeleni/ESA) je sastavljena od dve partije: Evropske partije zelenih i Evropske slobodne alijanse. Ova grupacija je osvojila 52 poslanička mesta na izborima za EP 2014. godine i 6,92% glasova od ukupno izašlih birača. U poređenju sa rezultatima izbora 2009. godine, zabeležen je pad u broju osvojenih mandata pošto su Zeleni/Evropska slobodna alijansa tada osvojili 55 poslaničkih mesta i 7,5% glasova od ukupno izašlih birača. Kandidati Zelenih/Evropske slobodne alijansa za predsednika Evropske komisije su Džozef Bove i Franciska Maria Keler.

EVROPSKA UJEDINJENA LEVICA/NORDIJSKA ZELENA LEVICA

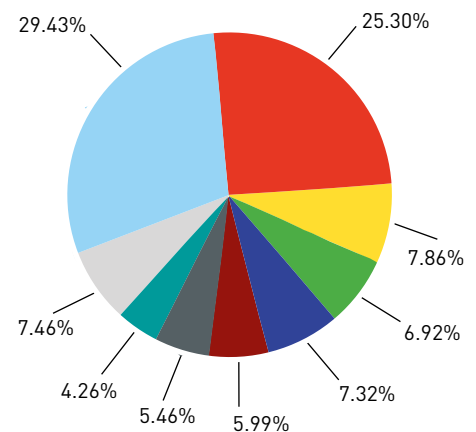
Evropska ujedinjena levica/Nordijska zelena levica (EUL/NZL) je politička grupacija levice u EP, a sama grupa je sačinjena od političkih partija socijalističke i komunističke orijentacije. Na izborima za EP 2014. godine ova grupacija je osvojila 45 poslaničkih mesta i 5,99% glasova od ukupno izašlih birača. Ovo je znatno bolji rezultat od rezultata na izborima 2009. godine, kada je Evropska ujedinjena levica/Nordijska zelena levica osvojila 35 poslaničkih mesta i 4,8% glasova od ukupno izašlih birača. Kandidat Evropske ujedinjene levice/Nordijske zelene levice za predsednika Evropske komisije je Aleksis Cipras.

EVROPA SLOBODE I DEMOKRATIJE

Evropa slobode i demokratije (ESD) je politička grupacija nastala posle izbora za EP 2009. godine i važi za jednog od najvećih protivnika evropske integracije u EP. Na izborima 2014. godine osvojila je 32 poslanička mesta ili 4,26% glasova od ukupno izašlih birača. Nakon izbora 2009. godine imala je takođe 32 poslanička mesta, odnosno 4,3% glasova od ukupno izašlih birača. Ova grupacija nije nominovala svog kandidata za predsednika Evropske komisije.

Novi parlament ima i 41 poslanika koji ne pripadaju nijednoj političkoj grupaciji, što je 5,46% glasova birača, kao i 56 novoizabranih članova EP koji još uvek ne pripadaju nijednoj od političkih grupacija iz prethodnog saziva, što je 7,46% glasova birača. U toku je njihovo pregrupisanje po poslaničkim grupacijama u EP, pa su moguće promene u navedenim podacima o broju poslanika po grupacijama u EP (**Prikaz 1**).

Naziv poslaničke grupe	Broj osvojenih mandata	Ukupan procenat osvojenih glasova	Boja
Evropska narodna partija (ENP)	221	29.43%	
Progresivna alijansa socijalista i demokrata u Evropskom parlamentu (SD)	190	25.30%	
Alijansa liberala i demokrata za Evropu (ALDE)	59	7.86%	
Zeleni/Evropska slobodna alijansa (Zeleni/ESA)	52	6.92%	
Evropski konzervativci i reformisti (EKR)	55	7.32%	
Evropska ujedinjena levica/Nordijska zelena levica (EUL/NZL)	45	5.99%	
Članovi EP koji ne pripadaju nijednoj političkoj grupaciji (NI)	41	5.46%	
Evropa slobode i demokratije (ESD)	32	4.26%	
Ostali (novoizabrani članovi EP koji nisu deo nijedne od političkih grupacija iz prošlog saziva)	56	7.46%	

Prikaz 1:
Broj osvojenih mandata svake od poslaničkih grupa u EP, kao i procenat osvojenih glasova.

Izlaznost

Prosečna izlaznost na izborima za Evropski parlament je bila 43,09%, što je gotovo identična izlaznost kao na izborima 2009. godine. Najviši procenat izlaznosti zabeležen je u Belgiji i Luksemburgu (90%), a najmanji u Češkoj i Slovačkoj (19% i 13%). Ovdje se mora imati u vidu da je glasanje obavezno u Belgiji, Luksemburgu, Grčkoj i na Kipru, pa se u tom svetlu mora posmatrati veća izlaznost od prosečne u ovim zemljama (osim Kipra, gde je izlaznost bila ispod prosečne vrednosti). Izlaznost u svakoj od država EU je prikazana u Tabeli 1. Procenat žena u odnosu na muškarce u prethodnom sazivu parlamenta je bio 35% prema 65%, dok će se taj podatak za novi parlament znati posle prve sednice novog parlamenta 1. 7. 2014. godine.

Izlaznost glasača u državama EU pojedinačno u %																											
90	35	19	56	47	36	51	58	45	43	25	60	43	30	44	90	28	74	37	45	22	34	32	20	13	40	48	36
Belgija	Bugarska	Češka	Danska	Nemačka	Estonija	Irska	Grčka	Španija	Francuska	Hrvatska	Italija	Kipar	Letonija	Litvanija	Luksemburg	Mađarska	Malta	Holandija	Austrija	Poljska	Portugalija	Rumunija	Slovenija	Slovačka	Finska	Švedska	Ujedinjeno Kraljevstvo

Tabela 1: Izlaznost glasača po državama EU

Broj mesta koje svaka država ima u EP																											
21	17	21	13	96	6	11	21	54	74	11	73	6	8	11	6	21	6	26	18	51	21	32	8	13	13	20	73
Belgija	Bugarska	Češka	Danska	Nemačka	Estonija	Irska	Grčka	Španija	Francuska	Hrvatska	Italija	Kipar	Letonija	Litvanija	Luksemburg	Mađarska	Malta	Holandija	Austrija	Poljska	Portugalija	Rumunija	Slovenija	Slovačka	Finska	Švedska	Ujedinjeno Kraljevstvo

Tabela 2: Broj mesta koje svaka država ima u EP

Specifičnosti izbora za EP 2014. godine

Specifično za ove izbore je i to da su poslaničke grupacije koje se takmiče na ovim izborima imale svoje kandidate za predsednika Evropske komisije, a koji su ujedno bili i neka vrsta „nosilaca lista“. Prema Lisabonskom ugovoru, izbori za EP se moraju uzimati u obzir prilikom izbora predsednika Evropske komisije, ali ko će na toj poziciji naslediti Žoze Manuela Baroza zavisice od

ISTRAŽIVAČKI FORUM predstavlja programsko telo Evropskog pokreta u Srbiji i funkcionalni mehanizam za uključivanje relevantnih nezavisnih stručnjaka, članova i bliskih saradnika EPU-a u istraživačko-analitički rad, odnosno proces zagovaranja alternativnih predloga javne politike u svim oblastima relevantnim za proces evropske integracije Srbije.

Cilj IF-a jeste da sveobuhvatnim, multidisciplinarnim i pravovremenim praktično-politički usmerenim istraživanjima, podrži zagovaračke napore EPU-a i doprinese poboljšanju kvaliteta javnih politika.

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd
Republika Srbija
tel: + 381 11 3640 174
fax: + 381 11 3640 202

www.emins.org

Evropskog saveta i samih država članica EU. Takođe, još jedna karakteristika ovih izbora su jako dobri rezultati populističkih i evroskeptičnih stranaka u pojedinim ključnim državama EU. Tako su u Velikoj Britaniji i Danskoj pobedile partije koje su deo grupe u EP pod nazivom „Evropa slobode i demokratije“, a koja važi za protivnika evrointegracije, dok je u Francuskoj najviše mesta osvojila stranka Nacionalni front, koja nije deo nijedne grupacije u EP. Evroskeptične stranke ostvarile su dobre rezultate i u Grčkoj – Siriza, i Španiji – Podemos, a obe su deo grupacije u EP pod nazivom Evropska ujedinjena levica/Nordijska zelena levica (**Prikaz 2**).

ENP	SD	ALDE	Zeleni/ESA
EKR	EUL/NZL	ESD	NI

Prikaz 2:
Izborne jedinice i poslaničke grupe u EP koje su u njima pobedile.

Izvor:

Svi podaci korišćeni u ovom pregledu činjenica su preuzeti sa zvaničnog internet portala Evropskog parlamenta juna 2014. Više o ovome: <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>

ALEKSANDAR AVRAMOVIĆ je istraživač saradnik Istraživačkog foruma Evropskog pokreta u Srbiji.

Rad Istraživačkog foruma Evropskog pokreta u Srbiji je podržan od strane „Think Tank Fund“ programa Fondacija za otvoreno društvo. Mišljenja i stavovi izraženi u ovom radu predstavljaju stavove autora i ne odražavaju neophodno i zvanične stavove Fondacija za otvoreno društvo.